

Pregled razstav v šolskem letu 2021/22

»Slike iz nejasnih misli« Sare Križaj

Začetek novega šolskega leta je zaznamovala razstava naše nekdanje dijakinje akad. slikarke Sare Križaj, ki je po maturi na Škofijski klasični gimnaziji nadaljevala študij na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, kjer je lansko leto diplomirala, sedaj pa nadaljuje magistrski študij slikarstva in vzporedno študira tudi klasično filologijo na Filozofski fakulteti. V preteklih letih je Sara kot mentorica sodelovala v Likovni šoli ŠKG. Za razstavo v Kregarjevem atriju je izbrala cikel svojih slik iz zadnjih let in jih naslovlila "Slike iz nejasnih misli", razstavo pa je pospremila z naslednjimi besedami: »Prvi koraki v polje umetnosti so mi vedno razkrili neskladnost in neujemanje s taistim poljem umetnosti. Misli se nikoli niso poklopile in vsak nov poskus je razširil razliko. A zdi se mi, da čas uči, da je začetna nevednost pravzaprav nekakšen blagoslov, ki ga moramo ohranjati, da nam ne ostanejo nevidne prave poti. Ko se megla razblini, postanejo jasne tudi misli in podoba se kaže na mestu minimalne razlike, ki izstopa v izzvenu zadnjega glasu, ki se razblinja v tišino, ali v očesu nezaznavnih razlikah rečnega valovanja, ki se steka v pozabo.«

V kulturnem programu ob odprtju sta se s svojo glasbeno ustvarjalnostjo predstavila maturanta ŠKG Eliška Škaler in Jan Triler, nekdanja dijakinja Erika Primc pa je prebrala nekaj svojih pesmi.

»Svetloba onkraj podaljšanih senc« Evgena Bavčarja

V sodelovanju z Galerijo Družina smo v oktobru v Meršolovem atriju postavili na ogled fotografsko razstavo Evgena Bavčarja "Svetloba onkraj podaljšanih senc". Motivika razstavljenih fotografij je bila vezana na njegove serije *Domovina*, *Mesta Evrope*, *Tragedija srednje Evrope*, *Onkraj spominov* in *Hrepenenje po luči*.

Ob odprtju razstave smo med nami gostili dr. Evgena Bavčarja – v zelo zanimivem in iskričem pogovoru, ki ga je vodila akad. slikarka Nika Zupančič, smo spoznali delček njegove izjemno bogate osebne in strokovne poti ter njegovih pogledov na ustvarjalnost, slepoto, domovino ... Evgen Bavčar je otroštvo preživel v Lokavcu pri Ajdovščini, pri enajstih letih je oslepel, ko mu je v roki eksplodirala bomba. Z odliko je maturiral na gimnaziji v Novi Gorici in nato diplomiral na Filozofski fakulteti v Ljubljani iz zgodovine in filozofije. S štipendijo francoske vlade je nadaljeval študij filozofije in estetike na pariški Sorboni, kjer je leta 1976 tudi doktoriral. Od tedaj dalje je bil znanstveni sodelavec na nacionalnem znanstvenem raziskovalnem centru v Parizu. Po upokojitvi živi med Parizom in Vipavsko dolino; sam pravi, da je zanj domovina "nenavadno življenje spominov na barve, obraze, pokrajino, na oblike; potujem med deželo, ki sem jo videl, in tisto, ki je ne morem zaznati z lastnimi očmi." Velja za najbolj prepoznavnega ambasadorja slovenske kulture v Franciji in tudi drugod po Evropi.

Razstavo je odprl direktor zavoda mag. Anton Česen, gospa Verena Zorn Koršič je spregovorila o duhovniku Silvestru Česniku – dr. Bavčar je namreč razstavo posvetil duhovnikoma Angelu Batiču in Silvestru Česniku; z odlično interpretacijo izbranih pesmi oz. skladb pa so dogodek obogatile naše dijakinje: solopevka Lea Kumar, pianistka Anja Papa ter violinistki Julija in Elizabeta Tomac; razstava je bila navdih tudi za pesniški navdih – dijakinji Zala Ilovar in Gabrijela Kobal sta svojo refleksijo ubesedili v verzih, kasneje pa sta Eliška Škaler in Gabrijela Kobala z g. Bavčarjem naredili tudi zanimiv intervju, ki je objavljen v Domačih vajah.

Razstava grafik Andra Banovca

Aktualnim družbenim in kulturnim temam se v svojih grafičnih delih pogosto posveča hrvaški umetnik mlajše generacije Andro Banovac, ki je diplomiral na oddelku za likovno kulturo Umetniške akademije Univerze v Splitu, nato pa leta 2009 magistriral na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani, smer grafika; kasneje se je izpopolnjeval še v grafičnem ateljeju v Amsterdamu. Na razstavi v Kregarjevem atriju se je predstavil s **ciklom grafik *Serotonin addiction*** večjega formata v tehnikah globokega tiska in litografije. Gre za novejša dela, ki jih je avtor pričel ustvarjati v času strokovnega izpopolnjevanja v grafičnem centru Amsterdam's GrafischAtelier na Nizozemskem, in sicer je želel obvladati fotokemični postopek v tradicionalnem grafičnem izrazu, za kar ni imel pogojev niti na magisteriju na Akademiji v Ljubljani niti na študiju v Splitu. Grafike iz cikla *Serotonin addiction* so vezane na družbeno tematiko, njihovo sporočilo pa je poudarjeno z literarnimi citati, motivi filmskih kadrov in simbolov. Temeljno vprašanje, ki se postavlja v teh delih, je pojem sreče, zadovoljstva in motivacije, kot se kažejo skozi različne družbene kategorije, navade in dejavnosti. Upamo, da so njegova dela spodbudila kakšen kritični razmislek tudi med našimi mladimi in da so jih nagovorila tudi z likovnega vidika, saj se avtor prizadeva za ohranitev likovne vrednosti, izraznosti in kompozicije kot estetske kvalitete oziroma grafične vrednosti umetniškega dela.

Spominska razstava grafik Adriane Maraž ob 90-letnici rojstva

V okviru praznovanj ob godu zavodskega zavetnika sv. Stanislava in ob 90-letnici rojstva **Adriane Maraž (1931–2015)** je bila v Kregarjevem atriju na ogled spominska razstava njenih grafik (večinoma v tehniki jedkanice) iz zasebne zbirke njene svakinje gospe Ljudmile Mrzlikar; po zaslugi slikarkinih nečakinj ge. Jane Marinček in ge. Romane Bernik Gostič smo lahko razstavo obogatili z nekaterimi slikarskimi predmeti, grafičnimi matricami in osebnimi fotografijami Adriane Maraž. V razstavnem prostor smo umestili tudi portret Adriane Maraž, ki ga je naslikala Irina Rahovsky Kralj in ga hranimo v zavodski likovni zbirki.

Adriana Maraž se je tako doma kot v tujini uveljavila kot cenjena grafičarka, bila je članica Grupe 69 in je s svojimi grafikami pomembno sooblikovala "zlato dobo" t. i. ljubljanske grafične šole. Za svoje delo je prejela več nagrad, med drugim Jakopičevo nagrado in nagrado Prešernovega sklada. Akademik dr. Milček Komelj, ki je za to priložnost napisal zaokroženo predstavitev likovnega opusa Adriane Maraž in nekaterih izbranih del s te razstave, je dejal, da je njen likovni opus »poetično pričevanje o človeški občutljivosti, življenjski bridkosti in stvariteljski posvečenosti velike ustvarjalke, ki jo je iz eksistencialne samote ter minljivosti časov in sveta čudežno odreševala zamaknjenost v duhovno lepoto, močno kakor smrt,« za Adriano Maraž pa, da je bila "z osebnostjo in ustvarjalnim delom predvsem sinonim za nesmrtno Lepoto. /.../ Predana je bila intimni lepoti in samoti, pomenljiva sporočila je dojemala predvsem v tišini in vse ugledala z edinstveno prodornimi, nepozabnimi očmi. V vsem, česar se je dotaknila, je vselej stremela k popolnosti. Vse, kar je pogledala in komentirala, je estetsko pretanjeno povzdignila. /.../ četudi je segla v vrh naše in tudi svetovne grafike, najraje ostajala v ozadju, zatopljena med rajske rože domačega brezniškega vrta ter skrita v samostanski celici svojega ateljeja. Bila je ena najbolj krhkih, očarljivih in plemenitih osebnosti naše likovne ustvarjalnosti, še posebej grafike, ki jo je znala z opojno sijočimi barvnimi prelivi prav po slikarsko oživiti. /.../ Bistvo umetništva skrivnostnosti se razkriva prav v tem, da ostaja tudi po vseh razlagah zagonetna, tako kot je zagonetna njena človeška in ustvarjalna lepota. V svoji umetnosti nas nagovarja s čudovito ubranostjo in tišino, vseskozi zastrta s tančico, s sijočo prevleko, v katero sta vtkana in se je dotikata pajčevinasta krhkost in minljivost: minevanje časa, ki ga zmore umetnost ujeti v večnost.«

Razstava keramike Helene Strmčnik

Ob koncu koledarskega leta je bila v Meršolovem atriju na ogled razstava keramike Helene Strmčnik, ki jo sicer poznamo predvsem kot glasbenico, ki je v letih 1997–2002 tudi poučevala kljunasto flavto v zavodski glasbeni šoli. Toda likovni svet ji je zelo domač, saj je hči arhitekta Jožeta Kregarja in “mrzla” nečakinja slikarja Staneta Kregarja. Tudi sama je v otroštvu zelo rada risala in je do 13. leta tudi z velikim navdušenjem obiskovala likovno šolo v Pionirskem domu, kjer so bili njeni mentorji Marijan Tršar, Janez Kranjc in Tinca Stegovec; zaradi številnih dejavnosti in raznolikih umetniških zanimanj je potem slikanje sicer opustila in nadaljevala z glasbenim ustvarjanjem. Po upokojitvi pa je začela oblikovati glino, prve izkušnje je pridobila v lončarski šoli pri Boštjanu Dobovšku, kjer se je naučila predvsem tradicionalnih tehnik. Oblikovanje keramike ji je v veliko veselje, zelo rada eksperimentira in raziskuje nove tehnike, načine barvanja, glaziranja in žganja gline. Žal zaradi ukrepov v zvezi s preprečevanjem širjenja koronavirusa nismo mogli pripraviti odprtja, a je naš kolega Metod Trajbarič pripravil videoposnetek razstave, za glasbeno podlago pa izbral Händlovo skladbo *Horn Pipe*, ki sta jo izvedla Helena Strmčnik (kljunasta flavta) in njen mož Maks Strmčnik (orgle).

Slikarska razstava Žive Agrež

Ob začetku novega koledarskega leta smo v Kregarjevem in Meršolovem atriju postavili na ogled razstavo Žive Agrež, in sicer slikarska cikla Dolomiti in Toskana. Živa Agrež se vse od upokojitve leta 2004 dalje posveča slikanju in še posebej blizu so ji krajinski motivi, pravzaprav bi lahko dejali, da svoje doživljanje različnih pokrajin, ki jih rada obiskuje in raziskuje v različnih letnih časih in delih dneva, zapisuje v likovni govorici na slikarsko platno. Sama je dejala: »Ko slikam, poustvarjam svoje doživetje. Ustvarjanje je zame obsedenost z motivom, barvami, z vzdušjem, s svetlobo in seveda s predmetom mojega občudovanja.« Kljub temu da ostajajo motivi na njenih slikah vedno prepoznavni in jih opiše z naslovom slike, jih od dokumentarne realnosti vedno znova oddaljijo energično položene barve in dramatična svetloba samo njej lastnega doživetja. Izstopajo energične poteze in gosti večplastni nanosi barv, ki se na slikah stopnjujejo in učinkujejo kot relief. Na tokratni razstavi nam razkriva svoje vtise dveh italijanskih pokrajin: Dolomitov, in sicer je ta cikel slik v mešani tehniki, kjer strukturo oblikuje z debelimi plastmi akrilnega kita, pomešanega z lepilom in akrilno barvo, je poimenovala *Dolomiti – mesto gradov*, saj gorske skupine tu sestavljajo stolpom podobni vrhovi, ki jih povezujejo stene kot trdnjavsko obzidje, in Toskane, kjer se pred gledalci na platnih razprostira prepoznavna gričevnata toskanska pokrajina z značilnim rastjem in srednjeveško arhitekturo, ki je prežarjena s sončno svetlobo opoldanskega razkošja barv ali pa prepredena s podaljšanimi sencami popoldneva. Dijak Maks Lenart Černelč je ob pričujoči razstavi s slikarko pripravil zanimiv intervju, ki je objavljen na galerijski spletni strani.

»Izrezanke« Katarine Bartolj

Ob slovenskem kulturnem prazniku je bila v Kregarjevem atriju na ogled razstava izrezank iz papirja naše nekdanje dijakinje in učenke glasbene šole Katarine Bartolj, ki je leta 2019 diplomirala na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani, in sicer na Oddelku za restavracijsko in konservatorsko, trenutno pa zaključuje magistrski študij. Ob študiju je vseskozi likovno aktivna in tako je razstava izrezank že njena četrta samostojna razstava. Svoje raziskovanje umetniških materialov in praks je že na gimnaziji začela z linorezom in malo grafiko (pripravila je tudi dve zanimivi razstavi male grafike *Koledar starodavnih kultur* in inkunabulo na temo svetopisemske *Juditine zgodbe*), trenutno pa raziskuje v svetu papirja, saj sama pravi, da je papir zelo zanimiv medij.

Začela je s preprostim vrezovanjem črtnega motiva v papirni medij, in tako je nastala serija izrezank po motivih secesijskega slikarja Alfonsa Muche. Poleg izjemne preciznosti, ki jo zahteva izrezovanje

zelo majhnih, filigranskih detajlov, pa je avtorica ustvarila tudi zanimiv dvogovor med dvema barvnima listoma. Barva izrezanega motiva se namreč navadno loči od ozadja, s tem pa se v kompozicijo vnese posebna napetost. Zadnje raziskave izrezank pa so avtorico usmerile v raziskovanje odnosa med papirjem in svetlobo: motiv je oblikovan iz več enobarvnih pasti, nato pa osvetljen z zadnje ploskve ali od stran, s čimer ustvarja še večjo dinamiko, ki navadnemu listu papirja vnese pridih življenja.

V glasbenem programu na predstavitvi razstave sta najprej nastopili maturantki Ema Loy in Eli Škaler z njeno avtorsko skladbo (na besedilo Zale Ilovkar), nato pa je na flavto zaigral še dve skladbi Valentin Bartolj (iz razreda prof. Annemarie Glavič), na klavir pa ga je spremljala prof. Vlasta Doležal Rus.

»Skrivnosti rožnega venca« Jošta Snoja

V postnem času je v Kregarjevem atriju akad. slikar Jošt Snoj razstavljal **cikel dvajsetih prizorov skrivnosti rožnega venca**, ki ga je naslikal v lanskem letu in ga podoživlja kot posebno duhovno-umetniško izkušnjo: *»Če slikar moli in živi povezan z Bogom, vstopa v te skrivnosti in se nekaj malega mora poznati v njegovem delu ... v barvi, svetlobi, atmosferi, postavitvi figur, milini ali moči ali tragičnosti predstavljenih oseb in prizorov.«* Umetnostni zgodovinar dr. Andrej Doblehar je dejal, da je vsebino posameznih prizorov Snoj do sedaj že večkrat samostojno upodobil v svojem sakralnem opusu, s katerim je v našem prostoru prisoten že od študija na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje ter še bolj intenzivno po študiju v Rimu, kjer se je pod vodstvom p. Marka Ivana Rupnika posebej specializiral za krščansko simboliko in ikonografijo. V nizu sakralnih del tako lahko sledimo Snojevemu razvoju, v katerem je dosegel nov – kompleksnejši in izrazitejši – likovni nivo; Snoj je posamezne prizore poenostavil in jih zreduciral na osrednje nosilce svetopisemske zgodbe, detajle figur je zabrisal, celoto pa umestil v abstrahirano barvno ozadje. Poleg upodobitev skrivnosti rožnega venca je za tokratno razstavo v Kregarjevem atriju izbral še nekaj samostojnih sakralnih podob in krajin, s čimer zaokrožuje predstavitev svojega ustvarjanja v zadnjem obdobju.

Razstavo je odprl spiritual bogoslovnega semenišča Gregor Celestina, ki je v poglobljenem duhovnem nagovoru sporočilo Snojevih podob prepletel s skrivnostjo Kristusove odrešenjske poti za slehernega človeka, v glasbenem programu pa so nastopili Elizabeta in Julija Tomac ter Jan Triler.

Razstava »Obzorje biti« Žige Okorna

S specifično prostorsko postavitvijo svojih del iz zadnjega obdobja (2020–2022) je akad. slikar Žiga Okorn zanimivo preoblikoval Kregarjev in Meršolov atrij ter obiskovalcem omogočil svojevrsten dialog z izbranimi deli, ki so odpirala temeljna bivanjska vprašanja. V njegovem ustvarjanju se nenehno porajata in izmenjujeta figura in krajina. V zadnjem času so slike, na katerih so ljudje in pokrajina združeni v enem prizoru, redke. Kadar se figura pojavi v okolju, je to po navadi zgolj simbolni prostor, ki mu težko določimo krajevne posebnosti, saj gre slikarju predvsem za notranjo vizijo krajine, ki podpira duhovna razmerja figur in njihove odnose.

Ob odprtju razstave »Obzorje biti« je avtorja in njegovo delo poglobljeno predstavil arhitekt in pisec **Janko Rožič**, ki je v katalogu ob razstavi zapisal, da "umetnost Žige Okorna dokazuje, da se da z estetskimi orodji s pravim občutkom in z vso odgovornostjo odgovarjati tudi na etična vprašanja. To je pomembno še posebej danes, ko v Ukrajini, nedaleč stran spet divja vojna, v kateri se uničujejo mesta in domovi ljudi ter spet padajo nešteta človeška življenja. Razstava v Zavodu sv. Stanislava, v nekdanjih Škofovih zavodih, kjer so bili med drugo svetovno vojno in po njej tudi zapori, se dotika tudi te senčne plati z esenčne strani. Zgodovine ne moremo spremeniti, lahko pa vplivamo na sedanost in prihodnost, ustvarjanje ob polni zavesti in izostreni vesti omogoča preobrazbo. V naravi obzorja je, da se mu ne moremo približati, šele stik s celoto, ki celi, omogoči, da se horizont približa

nam. Tako približevanje obzorja lahko postane obzorje biti. /.../ Te slike so kakor podobe tvoje odprtosti, širijo in poglobljajo obzorje, to mejo med tvojim in tujim, vidnim in nevidnim, znanim in neznanim. Nevsiljivo te vabijo in napotujejo k prvinskemu, prvobitnemu in bitnemu, tistemu, kar nam je v stiku z naravo, svetom in svetim vsem skupaj skupno, čeprav se tega marsikdo še ne zaveda ali se ne zaveda več.”

Glasbeni program ob odprtju so z ustvarjalno radoživostjo oblikovali učenki klavirja Glasbene šole v Zavodu sv. Stanislava in njuna profesorica Nadja Vodišek ter učenec klavirja iz razreda prof. Mihe Klemenca.

Razstava s. Tine Dajčer »Rojstvo besede«

Ob zaključku šolskega leta smo v Meršolovem atriju postavili slikarsko razstavo s. Tine Dajčer “Rojstvo besede”. V njenih slikarskih delih se jasno kaže, da sama čuti umetnost in redovništvo kot eno in isto poklicanost – da je njeno likovno ustvarjanje predvsem služenje in jo v umetnosti vodi služehča, redovniška drža; pri svojem poslanstvu se posveča otrokom in mladim, o čemer pričajo tudi slikarska dela iz zadnjega obdobja njenega ustvarjanja, ki se sporočilno navezujejo na bivanjska vprašanja, stiske in iskanja mladih – ter na vprašanja, ki se jim odrasli nikakor ne smemo izogniti, kako jim prisluhniti, biti ob njih in z njimi. S. Aleša Stritar ob razstavi zapisala, da s. Tina »v sebi čuti željo, da bi hodila skupaj s tistimi, ki iščejo, ki ne vedo, kako bi se izrazili ali tega ne zmorejo. S tistimi, katerih beseda je ujeta, neizgovorjena. V svojem ateljeju sv. Leopolda Mandiča s svojim darom ustvarja možnosti za izražanje najglobljega, kar je v človeku.« Ob rednem poslanstvu, ki ji je zaupano v provinci, rada sodeluje pri pripravi različnih duhovnih vaj, sooblikovanju ustvarjalno-duhovnih dni za dijake in študente ter organizaciji Učne pomoči in ustvarjalno-počitniških dni za otroke iz socialno šibkejših družin. Likovni atelje sv. Leopolda Mandiča v Mariboru, v katerem ustvarja, tako vedno bolj postaja prostor srečanj, medsebojnega bogatenja, rasti in likovnega snovanja različnih generacij.

Razstavo je odprl zavodski kaplan Martin Zlobko, glasbeni program pa so oblikovale dijakinji Ana Gregorčič in Eliška Škaler z avtorskimi skladbami, Elizabeta in Julija Tomac pa z violinskim duom.

Slikarska razstava Jožeta Šimca

V juniju je bila v Kregarjevem atriju na ogled slikarska razstava Jožeta Šimca, ljubiteljskega slikarja, ki se že vse od otroštva navdušuje nad slikanjem, a ga je življenje vodilo po drugih poteh, tako da se je začel intenzivneje posvečati slikarstvu šele v zadnjih letih – k čemur je zagotovo prispevalo tudi službovanje v Zavodu sv. Stanislava in spodbuda dijakov Likovne šole ŠKG ter njihove mentorice Nike Zupančič. Za razstavo v Kregarjevem atriju je iz svojega ustvarjalnega opusa izbral nekaj portretov, saj ga ta motiv likovno in osebno najbolj nagovarja, dodal pa je še znane verske podobe, in sicer v tehniki pastela ter oglja. Ob zaključku razstave smo pripravili predstavitev razstave: o življenjski poti Jožeta Šimca in njegovem ustvarjanju je spregovorila akad. slikarka Nika Zupančič, mentorica likovne šole, glasbeni program pa so oblikovali naši gimnazijci: Polona Avsenik in Ana Strmčnik ter Benjamin Miklič. V imenu Jegličevega dijaškega doma sta se (nekdanjemu sodelavcu) zahvalila vzgojitelj Tomaž Urh in dijakinja Neža Ilovar.

Dokumentarne razstave

V oktobru je Društvo za preučevanje in ohranjanje metuljev Slovenije v pritličju gimnazije postavilo **razstavo Čudoviti svet metuljev**, ki prikazuje predstavnike te skupine žuželk, ki jih v različnih življenjskih prostorih najdemo v naši domovini. Obiskovalec razstave je dobil strnjen in celovit pogled o raznolikosti naših metuljev, ki jih želimo v naravi ohraniti tudi za prihodnje rodove. Kot je dejal g. Peter Glogovčan, tajnik DPOMS, je postavitev razstave sovpadla s 4. oktobrom, ko obeležujemo god

sv. Frančiška in svetovni dan živali. Sam papež Frančišek nas v okrožnici "Hvaljen, moj Gospod (Laudato si'") vabi k skrbi za naš skupni dom, ko pravi, da je poklic varuha božjega stvarstva pomembna sestavina krepostnega življenja vsakega kristjana; tako naj tudi ogled te razstave v nas vzbudi željo in odločenost, da z majhnimi koraki v vsakdanjem življenju pripomoremo k skrbi za naš planet – tako v odnosu do bližnjega kot do narave same.

Rojstni dan Franceta Prešerna, 3. december, praznujemo kot "ta veseli dan kulture" in ob tej priliki so nam bibliotekarke Osrednje humanistične knjižnice Filozofske fakultete posodile **razstavo OHK FF Prešerna na ogled postavi**, ki so jo pripravile v okviru praznovanja 100. obletnice ustanovitve Univerze v Ljubljani in s tem tudi Filozofske fakultete leta 2019. Poleg plakatov, na katerih so bile vzporedno prikazane – iz rokopisa in prve izdaje Poezije – nekatere znane Prešernove pesmi, smo v vitrini razstavili še nekatere izdaje Prešernovih poezij in prevodov njegovih del v različne jezike iz zavodske knjižnice. V okviru razstave smo na ta veseli dan kulture v sodelovanju z Oddelkom za slavistiko Filozofske fakultete pripravili še recital *Prešeren v prevodih*.

Oddelk za azijske študije Filozofske fakultete v Ljubljani pa nam je posodil **razstavo Vzhodnoazijske zbirke v Sloveniji**, in sicer je bilo na panojih predstavljeno vzhodnoazijsko gradivo, ki se nahaja v različnih slovenskih muzejih, dodane pa so bile QR kode za dostop do podatkovne baze in spletne strani *Vzhodnoazijske zbirke v Sloveniji*, ki na nacionalni ravni povezujeta vse muzeje in institucije, ter uporabniku omogočata pregled gradiva v slovenskih muzejih. Zraven smo postavili še računalnik, da so si obiskovalci lahko ogledali dinamično spletno predstavitev *Misijonarski zvitek iz Šanghaja*, ki je tudi nastala v okviru raziskovalnega projekta, in sicer je predstavljen svileni in papirnati zvitek s tremi katoliškimi prizori, ki je nastal v drugi polovici 19. stoletja v Šanghaju in je eden redkih tako dobro ohranjenih tovrstnih izdelkov na svetu.

Ustvarjalnost naših dijakov, učencev in otrok

V Zavodu sv. Stanislava je bilo tudi ob lanskoletnih Dnevh evropske kulturne dediščine (DEKD) ustvarjalno in živahno: pripravili smo **razstavo** različnih izdelkov, ki so jih naši otroci, učenci in dijaki skupaj s svojimi mentorji pripravili na temo **Dober tek!** Otroci iz Vrtca Dobrega pastirja so iz kartona, papirja in tkanin ustvarili pravi slovenski krožnik z ajdovimi žganci, zeljem in kranjsko klobaso, kremno rezino in prekmursko gibanico, na tematiko slovenskega tradicionalnega zajtrka pa so nastale tudi panjske končnice. Učenci OŠ Alojzija Šuštarja so izdali čisto pravo kuharsko knjigo **Šuštarjeve kuharje** – za razstavo so izbrali nekaj fotografij in receptov tradicionalnih jedi, ki jih pripravljajo pri pouku, pripravili pa so tudi predstavitev nove kuharice v šolski knjižnici – uvodni recept v kuharici pa je seveda tradicionalna zavodska prežganka, ki je bila običajna jed v predvojnem zavodu in so jo nato tradicionalno postregli po ponovni ustanovitvi zavoda nekdanjim zavodarjem ob prazniku sv. Stanislava; zbrali so tudi *pesmi sedmošolcev*, ki so kuharske recepte napisali kar v verzni obliki. Razstavili smo še projektne naloge dijakov na letošnjo temo DEKD: zbirke receptov dobrot iz babičine kuhinje, tradicionalnih jedi z različnih koncev Slovenije, zdravilnih zelišč, predstavitve izdelave sira na tradicionalen način v Zgornjem Posočju in še marsikaj.

Ob snovanju lanskoletne akademije ob godu sv. Stanislava se je porodila ideja, da pripravimo **spletno razstavo** likovnih del otrok Vrtca Dobrega pastirja, učencev Osnovne šole Alojzija Šuštarja in dijakov Škofijske klasične gimnazije **na tematiko štirih elementov**: zemlje, zraka, vode in ognja, ki so bili rdeča nit letošnje slovesnosti. Vse enote so pripravile lepe in zanimive izdelke v različnih likovnih tehnikah, nekaj čudovitih akvarelov pa je prispeval tudi domski vzgojitelj Rok Pogačar. Slike, risbe in fotografije so bile del video projekcije na slavnostni akademiji in so bile vsebinsko povezane z recitacijami, glasbo in plesom.

V okviru socialnega praktikuma za dijake 2. letnika smo v pritličju gimnazije postavili na ogled **razstavo digitalnih grafik Maksa Lenarta Černelča**, ki je za tokratno razstavo izbral nekaj več kot 30 digitalnih grafik, ki jih je ustvaril v zadnjih treh letih in preko katerih lahko spoznavamo tako njegov odnos do sveta in človeka oz. življenjskih vrednot kot tudi njegov domišljijijski/fantazijski svet. Maks je dijak 2. a, ki se zaradi koronavirusa še vedno šola na daljavo, a je kljub temu pri svojem šolskem delu zelo zavzet, občudovanja vredne so njegova motivacija za študij, vedoželjnost, s katero se loteva različnih predmetnih področij, in študijska naravnost, ki ga vodi v poglobljanje gimnazijske učne snovi. Poleg šolskega dela je dejaven na številnih drugih področjih, več izjemno odmevnih projektov pa je do sedaj uresničil na likovnem in literarnem področju. Maksa njegova bolezen ne ovira, da se ne bi s svojo ustvarjalnostjo, razmišljanji in sodelovanjem v najrazličnejših projektih trudil za boljši svet. V lanskem šolskem letu je tako pod mentorstvom prof. Tomaža Debevca pripravil odlično projektno nalogo: zbral, uredil, z avtorskimi grafikami oblikoval in izdal je knjižico **Modrosti naših prednikov** – zbrana sredstva od prodaje knjižice pa je namenil za pomoč žrtvam vojne v Ukrajini.

V drugi polovici maja so dijaki 2. in 3. letnika svojim sošolcem predstavljali **projektne naloge**, ki so jih delali v letošnjem šolskem letu, in sicer dijaki 2. letnika individualno, dijaki 3. letnika pa v manjših skupinah (4-6 dijakov). V sredini junija so bile izbrane naloge iz vseh razredov predstavljene v Dvorani Matije Tomca, dijaška komisija pa je najboljše tudi nagradila. Nekaj projektih nalog, predvsem likovnih izdelkov, avtorskih pesniških zbirk, knjižic z različno tematiko in prevodov, smo zbrali in postavili na ogled v počivališču v 1. nadstropju gimnazije.

Ob kocu šolskega leta tradicionalno postavimo na ogled izbor del, ki so nastala v **Likovni šoli** Škofijske klasične gimnazije; dijaki so v letošnjem letu pod mentorstvom akademskih slikark Sare Križaj in Nike Zupančič (obe sta tudi alumni ŠKG) ustvarjali predvsem študijske risbe v tehniki oglja. Svoja dela so postavili na ogled naslednji dijaki: Anja Jelen in Ajda Lombardo iz 1. c, Lucia Eržen (1. č), Manca Kavčnik in Tomaž Razinger iz 3. a, Jure Kotar (3. b), Karen Kitič (3. e) ter Eliška Škaler in Tina Zupančič iz 4. b.

Sara Križaj je ob razstavi likovne šole interpretirala misel Vincenta van Gogha, *da »z vsakim dnem risanja nedosegljivo postopoma postaja možno. Počasi se učim opazovati in meriti in ne stojim več tako neboljen pred naravo*. Risanje tako ne pomeni le danega talenta, prek katerega se nekaj lahko bolje realizira. Risanje in širše umetnost je – trditi bi bilo celo mogoče, da vsaka dejavnost – najprej opazovanje in merjenje sveta, ki nas obdaja. Dlje časa kot namreč opazujemo, več vidimo in v tem se nam razkriva esenca življenja. Ko je umetnik (ali znanstvenik in kdorkoli drug) dober opazovalec, tedaj so njegova dela odprta vrata, skozi katera lahko vstopamo kot gledalci in skozi katera se vtihotapi medčloveško razumevanje izkušnje življenja, ki si jo delimo. Zato lahko cenimo umetnost davno umrlih ljudstev in jo ohranjamo v muzejih. Zato se nam zdijo jamske poslikave neverjetno sodobne. Skoznje veje dih življenja. Dela, nastala v letošnjem šolskem letu, so plod tovrstnega opazovanja in znotraj svojih individualnih logik gradi vsako izmed njih vrata, ki nam odpirajo nove poti za nadaljnje raziskovanje in prostor, kamor lahko vstopa obiskovalec pričujoče razstave.«

100-letnica rojstva Marijana Tršarja

17. februarja je minilo 100 let od rojstva slikarja, umetnostnega zgodovinarja, profesorja in pisatelja Marijana Tršarja (1922–2010), ki je Zavodu sv. Stanislava poklonil dva likovna cikla: *Moja gonarška in teharska likovna pričevanja* ter *Holokavst*. Na **spominski razstavi** smo poleg nekaterih slik iz cikla *Holokavst* in risb ter grafik iz cikla *Gonars in Teharje* na ogled postavili še izbor zbornikov in knjig iz njegovega obsežnega umetnostnozgodovinskega opusa, njegovih spominov in literarnih del. Ob 100-letnici rojstva je novinarka Družine Ksenja Hočevar na spletni strani objavila spominski zapis o

Marijanu Tršarju z naslovom *“Marijan Tršar – prezrt slikar človeških grozot”*, Silvester Čuk pa predstavitev v reviji Ognjišče v rubriki Obletnica meseca.